

CZU: 343.575(498)

PROCEDURI SPECIALE ÎN CAZUL TRAFICULUI DE DROGURI PREVĂZUTE DE LEGEA ROMÂNIEI Nr.143/2000

Carmen-Elena ROȘU

Universitatea de Stat din Moldova

Producția și traficul de droguri reprezintă forma cea mai activă de manifestare a crimei organizate: profiturile deosebite din această activitate verosă au determinat apariția a zeci și sute de grupări și bande criminale care au ca principală preocupare producția și traficul de droguri. Se evidențiază, pe de o parte, o specializare a cartelurilor pe diferite tipuri de droguri, iar, pe de altă parte, organizațiile criminale implicate în traficul de droguri sunt angrenate tot mai mult și în alte forme de activități infracționale, din ce în ce mai organizate și violente, folosind mijloace tehnice tot mai sofisticate și sisteme de comunicare, de transmisiuni, în felul acesta ele controlând întregul circuit al drogurilor, de la producție până la desfacerea cu amănuntul.

Astfel, având în vedere proliferarea traficului de droguri în societatea contemporană, precum și consecințele extrem de grave ale acestui fenomen asupra stării de sănătate a populației în general, legiuitorul român a oferit persoanelor care fac parte dintr-o structură organizată ce are ca obiect traficul de droguri posibilitatea de a denunța participarea lor la astfel de structuri, în schimbul înlăturării răspunderii penale. Prin urmare, legiuitorul român a apreciat că este mai importantă imunitatea persoanei care a săvârșit una dintre infracțiunile la care face referire Legea nr.143/2000, dacă aceasta încunoști-înțează autoritățile și în acest fel sunt identificate și trase la răspundere penală celelalte persoane care au comis astfel de infracțiuni.

Cuvinte-cheie: *activitate criminală, denunț, fenomen, imunitate, infracțiune, înlăturarea răspunderii penale, societate contemporană, trafic de droguri, structură organizată.*

SPECIAL PROCEDURES FOR THE DRUG TRAFFICKING REFERRED TO IN ROUMANIAN LAW No.143/2000

The production and drug trafficking is the most active form of organized crime: the profits from this veritable activity have triggered the emergence of tens and hundreds of criminal groups and gangs that have as their main concern drug production and trafficking. From one point of view we are assisting to a specialization of cartels on different types of drugs, and from another, one criminal organizations involved in drug trafficking are involved in other forms of criminal activity as well, increasingly more organized and violent, using more sophisticated technical means and communication systems, transmission systems, thus controlling the entire drug circuit, from production to retail.

Therefore considering the proliferation of drug trafficking in contemporary society, as well as the extremely serious consequences of this phenomenon on the health of the general population, the lawmaker offered to persons who are part of a cartel dealing to denounce their participation in such structures in return to the elimination of criminal liability. Therefore, the lawmaker considered that it the immunity of the person who committed one of the offenses referred to in Law no. 143/2000 is more important if the person notifies the authorities and in this way other persons who have committed such offenses are being identified and brought to justice.

Keywords: *cartel dealing, criminal activity, criminal liability, contemporary society, denunciation, drug trafficking, immunity, offense, phenomenon.*

Introducere

Producția și traficul de droguri reprezintă forma cea mai activă de manifestare a crimei organizate: profiturile deosebite din această activitate verosă au determinat apariția a zeci și sute de grupări și bande criminale care au ca principală preocupare producția și traficul de droguri. Îngrijorător este faptul că această activitate se desfășoară, în unele țări, sub privirile îngăduitoare ale guvernanților și ale șefilor de state. În ultimii 15-20 de ani asistăm la o generalizare a problemelor legate de traficul de droguri, întrucât nu ne mai confruntăm cu situații particulare, fenomenul cuprinzând toate regiunile lumii. Puterea economică și influența pe toate planurile a cartelurilor drogurilor sunt în continuă creștere, iar odată cu globalizarea consumului de droguri se realizează și o cooperare tot mai strânsă și complexă între organizațiile criminale. Se evidențiază, pe de o parte, o specializare a cartelurilor pe diferite tipuri de droguri, iar, pe de altă parte, organizațiile criminale implicate în traficul de droguri sunt angrenate tot mai mult și în alte forme de activități infracționale, din ce în

ce mai organizate și violente, folosind mijloace tehnice tot mai sofisticate și sisteme de comunicare, de transmisiuni, în felul acesta ele controlând întregul circuit al drogurilor, de la producție până la desfacerea cu amănuntul.

Astfel, având în vedere proliferarea traficului de droguri în societatea contemporană, precum și consecințele extrem de grave ale acestui fenomen asupra stării de sănătate a populației în general, legiuitorul a oferit persoanelor care fac parte dintr-o structură organizată ce are ca obiect traficul de droguri posibilitatea de a denunța participarea lor la astfel de structuri, în schimbul înlăturării răspunderii penale.

Cauze de nepedepsire sau de reducere a pedepsei

Potrivit art.14 din Legea României nr.143/2000, nu se pedepsește persoana care, mai înainte de a fi începută urmărirea penală, denunță autorităților competente participarea sa la comiterea uneia dintre infracțiunile prevăzute la art.2-19, permițând astfel identificarea și tragerea la răspundere penală a celorlalți participanți.

Prin urmare, statul fiind interesat în cea mai mare măsură de asigurarea sănătății publice, legiuitorul a apreciat că este mai importantă imunitatea persoanei care a săvârșit una dintre infracțiunile la care face referire Legea nr.143/2000, dacă aceasta încunoaște autoritățile și în acest fel sunt identificate și trase la răspundere penală celelalte persoane care au comis astfel de infracțiuni [1, p.236].

De menționat însă că reglementarea din art.14 din Legea nr.143/2000 nu constituie o cauză de înlăturare a caracterului penal al faptei, ci o cauză de nepedepsire a suspectului prevăzută de lege.

Pentru a fi aplicabilă cauza de nepedepsire prevăzută de dispozițiile legale arătate mai sus, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- existența unui denunț. Așadar, suspectul trebuie să aducă la cunoștință autorităților competente că a participat la comiterea unei infracțiuni privind traficul de droguri. Denunțul poate fi făcut oral sau în scris și trebuie să fie un act de voință al suspectului, din proprie inițiativă; denunțul trebuie făcut înainte de începerea urmăririi penale. Începerea urmăririi penale poate avea loc în două modalități: *in rem*, când organele de urmărire penală au date despre comiterea unei infracțiuni, însă nu se cunoaște autorul acesteia; *in rem* și *in personam*, atunci când organele de urmărire penală au date și despre suspect, fiind posibilă identificarea acestuia;
- denunțul trebuie să permită identificarea și tragerea la răspundere penală a celorlalți participanți. Prin urmare, denunțul făcut de către suspect trebuie să permită identificarea celorlalți participanți la comiterea uneia sau mai multora dintre infracțiunile prevăzute de art.2-19 din Legea nr.143/2000.

De asemenea, denunțătorul trebuie să colaboreze cu organele judiciare prin furnizarea unor informații cu privire la săvârșirea infracțiunii, darea unor declarații, indicarea unor probe și alte asemenea elemente în vederea tragerii la răspundere penală a celorlalți participanți [2, p.244].

Condițiile trebuie să fie îndeplinite în mod cumulativ, în caz contrar nu este aplicabilă cauza de nepedepsire prevăzută de art.14 din Legea nr.143/2000.

Legiuitorul a prevăzut nu doar cauze de impunitate, ci și cauze de reducere a pedepsei, scopul acestora fiind același, respectiv – combaterea fenomenului traficului de droguri.

Astfel, potrivit art.15 din Legea nr.143/2000, persoana care a comis una dintre infracțiunile prevăzute la art.2-9, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri, beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.

Așadar, rezultă că și prin dispozițiile art.15, în interesul identificării și tragerii la răspundere penală și a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri, legiuitorul încurajează delatarea, prin reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită de denunțător.

Pentru a fi aplicabilă cauza de reducere a pedepsei prevăzută de dispozițiile legale trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- existența unui denunț. Așadar, suspectul trebuie să aducă la cunoștință autorităților competente că a participat la comiterea unei infracțiuni privind traficul de droguri. Denunțul poate fi făcut în scris sau oral.

Într-o cauză, instanța supremă a decis că nu sunt aplicabile dispozițiile art.16 din Legea nr.143/2000, întrucât inculpata, în timpul urmăririi penale, nu a denunțat și nu a facilitat identificarea și tragerea la răspundere a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri;

- denunțul trebuie făcut în timpul urmăririi penale. Urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea făptuitorilor și la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

În literatura de specialitate, urmărirea penală este definită ca fiind activitatea desfășurată de organele de urmărire penală în care se strâng și se verifică toate probele cu privire la săvârșirea infracțiunii, se descoperă făptuitorul, stabilindu-se răspunderea acestuia și se iau măsurile menite să asigure în continuare buna desfășurare a procesului penal.

În situația în care denunțul este făcut în cursul judecății, suspectul nu beneficiază de cauza de reducere a pedepsei reglementată de art.15 din Legea nr.143/2000, această împrejurare putând fi avută în vedere la individualizarea judiciară a pedepsei;

- denunțul trebuie să faciliteze identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri.

Nu este necesar ca aceste persoane să fi comis infracțiuni legate de droguri împreună cu denunțatorul sau ca între aceste persoane să existe vreo legătură, fiind suficient ca persoanele denunțate să fi comis oricare dintre infracțiunile ce au legătură cu drogurile.

Denunțatorul trebuie să colaboreze cu organele judiciare prin furnizarea unor informații cu privire la săvârșirea infracțiunii, darea unor declarații, indicarea unor probe și alte asemenea elemente în vederea tragerii la răspundere penală a acestor persoane.

Pentru a fi aplicată cauza de reducere a pedepsei prevăzută de art.15 din Legea nr.143/2000, este necesar ca toate condițiile să fie îndeplinite cumulativ.

Instanța supremă, într-o cauză [3], a reținut că aplicarea dispozițiilor art.16 din Legea nr.143/2000 (anterior modificării) are ca efect obligatoriu reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege, astfel că instanța de apel, reținând dispozițiile art.16 din Legea nr.143/2000, trebuia să reducă pedepsele aplicate inculpaților de instanța de fond și să aplice, la rândul ei, tot pedepse orientate spre minimul legal special, deoarece prima instanță a aplicat pedepsele minime prevăzute de lege pentru infracțiunea prevăzută de art.4 din aceeași lege.

De asemenea, în situația în care inculpatul a beneficiat de dispozițiile art.16 din Legea nr.682/2002, întrucât cele două dispoziții legale au același conținut și, astfel, el nu poate beneficia de o nouă reducere la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege. Prin urmare, într-o cauză, instanța supremă în mod corect a reținut că neaplicarea dispozițiilor art.19 din Legea nr.682/2002 este justificată, în condițiile în care în favoarea inculpatului s-a reținut cauza de reducere a pedepsei prevăzută la art.16 din Legea nr.143/2000, el neputând beneficia de două ori de reducerea la jumătate a pedepsei, întrucât cele două dispoziții invocate au același conținut.

În literatura juridică [4] se susține că acest mecanism creat de legiuitor în scopul combaterii traficului și consumului ilicit de droguri nu își justifică eficiența pentru care a fost creat, ci, dimpotrivă, poate duce la abuzuri, când persoane nevinovate pot cădea victime ale unor aranjamente, combinații și provocări.

Argumentele autorilor în acest sens sunt extrem de pertinente, astfel că legiuitorul trebuie să pună în balanță și să cântărească foarte bine dacă pe viitor se mai impune sau nu menținerea acestei cauze de reducere a pedepsei, care în legislația românească încurajează delatările.

Circumstanțe agravante speciale

Circumstanțele sunt diverse împrejurări care constau în stări, calități sau situații de care nu depinde realizarea conținutului legal al infracțiunii în forma sa simplă. Acestea sunt însă legate de faptă sau de făptuitor și contribuie la realizarea gradului de pericol concret al faptei, agravând sau atenuând răspunderea penală inițială a făptuitorului. Ele au un rol important la individualizarea răspunderii și a pedepselor, însă se va ține seama numai de acelea care atrag o reducere sau sporire simțitoare a gradului de pericol concret, în ansamblul lor, și nu în mod izolat. Acestea au un caracter întâmplător, deoarece nu însoțesc și caracterizează orice faptă penală concretă și nu sunt legate de personalitatea oricărui infractor concret, însă, când sunt reținute, determină o schimbare a răspunderii penale și a tratamentului juridic concret al făptuitorului.

Legiuitorul, pentru a combate cât mai eficient infracțiunile privitoare la droguri, a prevăzut la art.13 din Legea nr.143/2000 o serie de circumstanțe agravante speciale, altele decât cele reglementate de Codul penal. Aceste circumstanțe agravante legale speciale se rețin în mod obligatoriu în sarcina inculpaților.

Potrivit art.13 alin.(1) din Legea nr.143/2000, cu privire la infracțiunile prevăzute în această lege, pe lângă situațiile prevăzute de Codul penal, constituie circumstanțe agravante următoarele situații:

- a) persoana care a comis infracțiunea îndeplinea o funcție ce implică exercițiul autorității publice, iar fapta a fost comisă în exercitarea acestei funcții; prin prevederea acestei circumstanțe agravante legiuitorul a urmărit

să descurajeze persoanele cu funcții ce implică exercițiul autorității publice și care sunt chemate să lupte împotriva fenomenului traficului ilicit de droguri să participe chiar ele, în calitate de autori, instigatori sau complici, la săvârșirea unor infracțiuni ce vizează încălcarea regimului național al drogurilor [5, p.244];

b) fapta a fost comisă de un cadru medical sau de o persoană care are, potrivit legii, atribuții în lupta împotriva drogurilor; această circumstanță agravantă specială are în vedere două categorii de persoane, respectiv un cadru medical sau o altă persoană care are atribuții în lupta împotriva drogurilor.

Cea de-a doua categorie se referă la persoanele care au atribuții stabilite prin lege în lupta împotriva drogurilor. Aceste persoane nu sunt dintre acelea care lucrează în instituțiile statului, ci în diferite organizații neguvernamentale, asociații, fundații etc., care au ca principal obiectiv lupta împotriva drogurilor;

c) drogurile au fost trimise sau livrate, distribuite sau oferite unui minor, unui bolnav psihic, unei persoane aflate într-un program terapeutic ori s-au efectuat alte asemenea activități interzise de lege cu privire la una dintre aceste persoane ori dacă fapta a fost comisă într-o instituție sau unitate medicală, de învățământ, militară, loc de detenție, centre de asistență socială, de reeducare sau instituție medical-educativă, locuri în care elevii, studenții și tinerii desfășoară activități educative, sportive, sociale ori în apropierea acestora; prin această circumstanță agravantă specială sunt protejate unele categorii de persoane sau anumite locuri, în sensul că, dacă suspectul comite o infracțiune legată de droguri în legătură cu aceste persoane, răspunderea penală va fi agravată.

Prin, urmare, vor constitui circumstanțe agravante speciale următoarele fapte ale suspectului, dacă drogurile au fost trimise sau livrate, distribuite sau oferite: unui minor; unui bolnav psihic; unei persoane aflate într-un program terapeutic.

De asemenea, și dacă s-au efectuat alte asemenea activități interzise de lege cu privire la una dintre persoanele menționate: de exemplu, suspectul vinde droguri unui minor, unui bolnav psihic sau unei persoane aflate într-un program terapeutic.

Pentru a fi aplicabilă această circumstanță agravantă specială, nu are nicio importanță dacă drogurile sunt de risc sau de mare risc, acest lucru putând fi avut în vedere la stabilirea în concret a pedepsei aplicate.

Potrivit art.13 alin.(2) din Legea nr.143/2000, în cazul acestei circumstanțe agravante referitoare la săvârșirea faptelor într-o instituție de învățământ ori în locuri în care elevii, studenții și tinerii desfășoară activități educative, sportive, sociale ori în apropierea acestora, la maximum special prevăzut de lege se poate adăuga un spor care nu poate depăși 5 ani, în cazul închisorii, sau maximum general, în cazul amenzii;

d) folosirea minorilor în săvârșirea faptelor prevăzute la art.2-10. În practica judiciară s-a constatat că în numeroase cazuri traficantii de droguri folosesc minori care nu răspund penal în activitatea de distribuție, livrare, vânzare etc. a drogurilor, pe care îi supraveghează îndeaproape, evitând astfel prinderea lor.

Într-o cauză, instanța a reținut că fapta inculpatului de a folosi minori în activitatea de vânzare a drogurilor constituie infracțiunea de trafic de droguri, cu reținerea circumstanței agravante prevăzute de art.14 lit.d) din Legea nr.143/2000;

e) drogurile au fost amestecate cu alte substanțe care le-au mărit pericolul pentru viața și integritatea persoanelor.

Confiscarea specială

Confiscarea specială în traficul ilicit de droguri este reglementată în art.17 din Legea nr.143/2000, care prevede că drogurile și alte bunuri care au făcut obiectul infracțiunilor prevăzute la art.2-9 se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani. Se confiscă, de asemenea, banii, valorile sau orice alte bunuri dobândite prin valorificarea drogurilor și a altor bunuri prevăzute la alin.(1). Sumele rezultate din valorificarea bunurilor confiscate și banii confiscați constituie venituri la bugetul de stat și se evidențiază în cont separat în bugetul de stat.

Această măsură are ca scop înlăturarea stării de pericol ce ar decurge din lăsarea în posesia făptuitorului a drogurilor ce au făcut obiectul infracțiunii, precum și a contravalorii acestora, în cazul în care au fost vândute, deoarece neconfiscarea banilor ar însemna o încurajare a infractorului în continuarea activității infracționale [6, p.537].

În cazul comiterii unei infracțiuni în legătură cu drogurile se confiscă numai cantitatea de drog rămasă în urma analizelor de laborator, nu însă întreaga cantitate de drog găsită asupra inculpatului, întrucât în cadrul efectuării unor astfel de analize o anumită cantitate de drog se consumă în cadrul acestui proces. În cazul în care întreaga cantitate de drog găsită asupra inculpatului se consumă în cadrul analizelor de laborator, dispozițiile art.16 din Legea nr.143/2000 nu sunt aplicabile.

Potrivit art.5 alin.a) din Legea nr.381/2004 privind unele măsuri financiare în domeniul prevenirii și combaterii traficului și consumului ilicit de droguri, hotărârile judecătorești prin care se dispune confiscarea specială prevăzută la art.16 din Legea nr.143/2000 se comunică Agenției Naționale Antidrog.

Bunurile confiscate ca urmare a săvârșirii infracțiunilor la regimul drogurilor și precursorilor se declară cu această mențiune și se valorifică în condițiile stabilite de O.G. nr.12/2007 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului.

În practica judiciară nu a existat un punct de vedere unitar cu privire la confiscarea autoturismului în cazul infracțiunii de trafic de droguri, existând mai multe interpretări privind condiția pe care trebuie să o îndeplinească autoturismul supus confiscării, respectiv aceea de a fi servit sau de a fi destinat să servească la săvârșirea unei infracțiuni.

În anumite cazuri, s-a apreciat că această condiție este realizată atunci când autoturismul a fost folosit în realizarea unor activități componente ale elementului material al infracțiunii fără a fi însă indispensabil acestora.

În alte cazuri [7, p.247], a fost considerată îndeplinită condiția în măsura în care autoturismul a fost folosit la săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.2 alin.(2) din Legea nr.143/2000 și la art.20 din Codul penal raportat la art.3 alin.(2) din Legea nr.143/2000, în modalitățile transportului și introducerii în țară de droguri de mare risc, fără drept, fiind indispensabil realizării elementului material, atât prin natura acestuia, cât și prin modul în care inculpatul a conceput activitatea infracțională.

De asemenea, în alte situații, s-a apreciat că nu se justifică confiscarea autoturismului folosit pentru deplasarea inculpaților în vederea vânzării drogurilor, nefiind absolut necesar unui asemenea tip de activitate.

Cu privire la confiscarea autoturismului implicat în realizarea unor infracțiuni de trafic și operațiuni ilicite de droguri s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție din România, apreciind necesară confiscarea acestuia numai în măsura în care a servit în mod real, efectiv la traficul de droguri.

Instanța supremă a stabilit că nu se poate confisca autoturismul cu care se deplasa inculpatul având drogul în buzunarul hainei sale, nefiind ascuns în autoturism, întrucât acesta nu a servit la săvârșirea infracțiunii.

Totodată, s-a pronunțat în sensul confiscării autoturismului în cazul în care drogurile au fost ascunse în caroseria autovehiculului și, ca atare, acesta a fost folosit la comiterea infracțiunii de trafic de stupefiante.

De asemenea, a apreciat că mijlocul de transport se confiscă dacă a asigurat atât transportul drogurilor, cât și deplasarea rapidă a inculpatului, cu posibilitatea de a se îndepărta cu ușurință de locul comiterii infracțiunilor, îngreunând astfel descoperirea acestora.

Pentru a se înlătura toate aceste neconcordanțe existente în practica judiciară, Procurorul General al României a formulat recurs în interesul legii, iar prin Decizia nr.XVIII din 12 decembrie 2005 Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiunile Unite, în aplicarea dispozițiilor art.118 lit.b) din Codul penal și art.17 alin.(1) din Legea nr.143/2000 privind confiscarea specială a mijlocului de transport în cazul infracțiunii de trafic de droguri, a decis că „măsura de siguranță a confiscării mijlocului de transport se dispune, în temeiul art.17 alin.(1) din Legea nr.143/2000 raportat la art.118 lit.b) teza I Codul penal, numai în cazul în care acesta a servit efectiv la realizarea uneia dintre modalitățile de săvârșire a infracțiunilor prevăzute în art.2-10 din Legea nr.143/2000, precum și în cazul în care se dovedește că mijlocul de transport a fost fabricat, pregătit ori adaptat în scopul de a servi la comiterea aceluiași infracțiuni, dacă este al infractorilor”.

Așadar, se confiscă nu doar drogurile care au făcut obiectul infracțiunilor prevăzute la art.2-19 din Legea nr.143/2000, ci și alte bunuri care au făcut obiectul acestor infracțiuni, indiferent de natura lor.

Într-o cauză, instanța a dispus confiscarea autoutilitare care a fost modificată substanțial în două locuri, independente unul de altul, exclusiv pentru traficul de droguri și astfel a fost scoasă din țară, cu ajutorul acestui autovehicul, cantitatea de 650 kg de heroină.

În art.16 alin.(3) din Legea nr.143/2000 legiuitorul precizează că sumele rezultate din valorificarea bunurilor confiscate, valorile și alte asemenea bunuri constituie venituri la bugetul de stat, toate acestea evidențiindu-se într-un cont separat al bugetului.

Nu sunt aplicabile dispozițiile art.17 din Legea nr.143/2000 în situația în care banii obținuți în urma vânzării drogurilor au aparținut mamei denunțatorului, care i-a pus la dispoziția organelor de poliție pentru constatarea flagrantului și care, după ce au fost ridicați de la inculpat, au fost predați acesteia pe bază de proces-verbal, întrucât această sumă nu reprezintă echivalentul drogurilor traficate în relația directă vânzător-cumpărător.

Distrugerea drogurilor confiscate

Legiuitorul nu a lăsat la voia întâmplării drogurile confiscate de către organele judiciare, ci a prevăzut, în textul art.17 din Legea nr.143/2000, ce se întâmplă cu acestea. Astfel, potrivit art.17 alin.(1) din lege, drogurile

ridicate în vederea confiscării se distrug în conformitate cu art.574 lit.d) din Noul Cod de procedură penală. Așadar, pentru a se evita o nouă reînțoarcere a acestora pe piață prin diverse modalități, s-a stabilit expres prin lege că acestea se distrug.

Totuși, legiuitorul a prevăzut că păstrarea de contraprobe este obligatorie, rațiunea acestei măsuri fiind evidentă din mai multe considerente, contraprobele păstrându-se până la epuizarea tuturor căilor de atac.

Distrugerea drogurilor se efectuează periodic, prin incinerare sau prin alte mijloace adecvate, de către o societate comercială autorizată, în prezența unei comisii formate din câte un reprezentant al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, al Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, al Agenției Naționale Antidrog, un specialist din cadrul formațiunii centrale specializate în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri din Inspectoratul General al Poliției Române și gestionarul camerei de corpuri delictive a aceleiași unități.

Această comisie este obligată să întocmească un proces-verbal de distrugere a drogurilor, iar o copie a acestuia se va transmite organului judiciar pentru stabilirea cheltuielilor judiciare.

De asemenea, legiuitorul a stabilit și unele excepții de la regula potrivit căreia drogurile confiscate se distrug. Potrivit art.17 alin.(2) din Legea nr.143/2000, sunt exceptate de la distrugere: medicamente utilizabile, care au fost remise farmaciilor sau unităților spitalicești, după avizul prealabil al Direcției farmaceutice din cadrul Ministerului Sănătății; plantele și substanțele utilizabile în industria farmaceutică sau în altă industrie, în funcție de natura acestora, care au fost remise unui agent economic public sau privat, autorizat să le utilizeze ori să le exporte; unele cantități corespunzătoare, care vor fi păstrate în scop didactic și de cercetare științifică sau au fost remise instituțiilor care dețin câini și alte animale de depistare a drogurilor, pentru pregătirea și menținerea antrenamentului acestora, cu respectarea dispozițiilor legale.

Așadar, nu există nicio rațiune în a distruge medicamente care pot fi utilizate, eliberate de farmacii și care au fost confiscate ori plantele sau substanțele care se pot utiliza în industria farmaceutică sau într-o altă industrie.

Sumele aferente cheltuielilor legate de distrugerea drogurilor se suportă din bugetul instituției care gestionează camera de corpuri delictive, urmând să fie recuperate de la proprietar sau de la persoana de la care au fost ridicate, prin includerea lor în cheltuielile judiciare.

Includerea într-un program integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri

În cazul suspectilor care comit infracțiunea de deținere de droguri pentru consum propriu, prevăzută de art.5 din Legea nr.143/2000, legiuitorul a prevăzut unele măsuri privind includerea acestora într-un circuit integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri.

Legea nr.143/2000 definește atât noțiunea de circuit integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri, cât și pe cea de program integrat de asistență a consumatorilor și a consumatorilor dependenți de droguri. Astfel, potrivit art.1 lit.h²) din lege, prin program integrat de asistență a consumatorilor și a consumatorilor dependenți de droguri se înțelege totalitatea serviciilor de sănătate și a serviciilor de asistență psihologică și socială asigurate în mod integrat și coordonat persoanelor consumatoare de droguri, prin unitățile medicale, psihologice și sociale, publice, private și mixte, iar prin circuit integrat de asistență a consumatorilor și a consumatorilor dependenți de droguri, potrivit art.1 lit.j) din aceeași lege, se înțelege totalitatea programelor integrate de asistență asigurate consumatorilor și consumatorilor dependenți în vederea ameliorării stării de sănătate în sensul bunăstării fizice, psihice și sociale a individului.

Potrivit art.19 din Legea nr.143/2000, în cazul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art.5, procurorul dispune, în termen de 24 de ore de la începerea urmăririi penale, evaluarea consumatorului de către centrul de prevenire, evaluare și consiliere antidrog, în scopul includerii acestuia în circuitul integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri.

După primirea raportului de evaluare întocmit de centrul de prevenire, evaluare și consiliere antidrog, în baza expertizei medico-legale, în termen de 5 zile, procurorul dispune, cu acordul învinuitului sau inculpatului, includerea acestuia în circuitul integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri.

Prin evaluare se înțelege determinarea caracteristicilor psihologice și sociale ale consumatorului de către centrele de prevenire, evaluare și consiliere antidrog, în vederea includerii și supravegherii consumatorului într-un program psihologic și social de către managerul de caz (art.1 lit.n) din Legea nr.143/2000).

Așadar, pentru ca suspectul sau inculpatul să poată fi inclus într-un program integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri, este necesar acordul acestora. Acordul poate fi dat atât verbal, cât și în scris, întrucât legea nu face nicio distincție în această privință.

Dacă până în momentul pronunțării hotărârii inculpatul respectă protocolul programului integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri, instanța de judecată poate să nu aplice nicio pedeapsă acestuia sau să amâne aplicarea pedepsei.

În cazul în care amână aplicarea pedepsei, instanța stabilește în cuprinsul hotărârii data la care urmează să se pronunțe asupra pedepsei, interval de timp care nu poate fi mai mare de 2 ani, corelat cu durata programului integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri. Intervalul de timp dintre momentul pronunțării hotărârii și data stabilită de instanță constituie perioada de probă pentru inculpat.

Pentru suspectul sau inculpatul care refuză includerea într-un program integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri se aplică dispozițiile Codului penal și ale Codului de procedură penală.

Dacă în perioada de probă inculpatul a respectat programul integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri, instanța poate să nu aplice nicio pedeapsă.

Dacă inculpatul nu respectă programul integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri, instanța poate să amâne încă o dată aplicarea pedepsei, pentru același termen, și reincluderea în circuitul integrat de asistență a persoanelor consumatoare de droguri sau să aplice pedeapsa prevăzută de lege (art.20 din Legea nr.143/2000).

Concluzii

Astăzi, producția și traficul de droguri și, în general, traficul și consumul ilegal de stupefiante înseamnă adevărate probleme în ceea ce privește creșterea criminalității în numeroase state ale lumii. De-a lungul timpului s-au încercat și încă se încearcă tot felul de activități de conlucrare între diferite state pentru combaterea acestui fenomen. Combaterea tuturor activităților ilegale de cultivare, producere, fabricare, experimentare, extragere, preparare, transformare, oferire, punere în vânzare, vânzare, distribuire, livrare cu orice titlu, trimitere, transport, procurare, cumpărare, deținere ori alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, presupune, în mod normal și firesc, elaborarea de acte normative pentru combaterea și reprimarea acestui fenomen, o reacție absolut normală de apărare a societății atât de puternic clătinată de acest fenomen ce mai devreme sau mai târziu se transformă în „moartea albă” a omenirii.

Ca urmare, atât pe plan internațional, cât și pe plan intern au fost edictate legi și norme ce își propun să combată acest fenomen. Trăim într-o epocă în care, ca rezultat al gândirii și crației, omul a pătruns până în cele mai necunoscute taine ale naturii. Asistăm la eforturi susținute ale organizațiilor internaționale, ale șefilor de state și guverne de a contribui la soluționarea multiplelor conflicte și contradicții ce apar în lumea contemporană. Multora li s-au găsit și li se vor găsi rezolvări, ca urmare a faptului că, totuși, în ultimă instanță, ființa umană poate și trebuie să se apere de marile și numeroasele pericole care încă o amenință.

Referințe:

1. GÂRBULEȚ, I., *Traficul și consumul ilicit de droguri*, București: Hamangiu, 2008. 384 p. ISBN/ISSN: 978-606-522-072-0
2. Ibidem.
3. DIMA T., PĂUN, A.G. Un alt mod de abordare a cauzei de reducere a pedepsei prevăzute de art.16 din Legea nr.143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri. În: *Dreptul*, 2008, nr.2, p.188-191. ISSN:1018-0435
4. Ibidem, p.244.
5. BULAI, C., FILIPAȘ, A., MITRACHE, C. *Instituțiile de drept penal*. București: Trei, 2001, p.537. ISBN: 973-9419-90-9
6. GÂRBULEȚ, I. *Traficul și consumul ilicit de droguri*. București: Hamangiu, 2008, p.247. ISBN/ISSN: 978-606-522-072-0

Date despre autor:

Carmen-Elena ROȘU, doctorandă, Școala doctorală Științe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: carmenelena.rosu@gmail.com

Prezentat la: 28.09.2018